

जि.प्र.का. भक्तपुर दर्ता नं. ६२/०६३/६४

थिमि टाइम्स

THIMI TIMES WEEKLY

साप्ताहिक

स्थायी लेखा नं. ३०२८६५५२३

वर्ष १७ अङ्क ३७ ने.सं. ११४४ जेठ २३ गते बुधवार, २०८१ 05 June 2024 Wednesday पृष्ठ ८ मूल्य रु १०/-

मातृभाषा पत्रकारितालाई सरकारले प्रोत्साहन गरेको छ - उप प्रधानमन्त्री श्रेष्ठ

भक्तपुर । उपप्रधान एवं परराष्ट्रमन्त्री नारायणकाजी श्रेष्ठले मातृभाषाको संरक्षण र विकासमा सरकारले प्रोत्साहन गरिरहेको बताउनुभएको छ । मातृभाषा पत्रकारिताको अन्तराष्ट्रिय सम्मेलनको आइतवार भक्तपुरमा समापन कार्यक्रममा उप प्रधानमन्त्री श्रेष्ठले मातृभाषाको संरक्षण र

संरक्षण र विकासमा काम गर्नुपर्नेछ । नेपाल सरकारको निकायहरूले पनि यसमा ध्यान दिन आवश्यक छ । मातृभाषामा पत्रकारिता गर्ने विषयलाई सरकारले महत्व दिएर प्रोत्साहित गर्न आवश्यक छ," उहाँले भन्नुभयो । उहाँले मातृभाषामा सञ्चालन भएका मिडियाहरूलाई सम्मान व्यक्त गर्दै मातृभाषा पत्रकारिताले मौलिक संस्कृति जोगाउन समेत योगदान पुऱ्याउने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा मध्यपुर थिमि नगरपालिकाका उपप्रमुख विजयकृष्ण श्रेष्ठले मातृभाषाको संरक्षणका लागि पनि मातृभाषा पत्रकारिताको विकास गर्नुपर्ने बताउनुभयो । बाँकी पेज ७ मा

चाँगुनारायणका विपद् व्यवस्थापन स्वयंसेवकहरू राष्ट्रिय प्रणालीमा आवद्ध

भक्तपुर । सेवकहरूलाई अभिमुखीकरण तर्नलिम प्रदान गरेको छ । आइसेट नेपाल र डिसिए नेपालको आर्थिक सहयोगमा चाँगुनारायण नगरपालिका विपद् व्यवस्थापन शाखाको आयोजनामा वडास्तरका विपद् व्यवस्थापन समिति भएको छ । त्यसका लागि अर्न्तगतका विपद् व्यवस्थापन नगरपालिकाले ती स्वयम् बाँकी पेज ७ मा

सूचना दिन कञ्जुस्याई नगर्न प्रजिअ श्रेष्ठको निर्देशन

भक्तपुर । श्रेष्ठले सूचनाको मागलाई पारदर्शीता देखाउने अवसर रहेको बताउँदै सूचना दिन कञ्जुस्याई नगर्न जिल्लास्थित सरकारी कार्यालयका सूचना अधिकारीहरूलाई निर्देशन दिएका छन् । उनले सूचनाको हकमाथि प्रकाश पाउँदै सूचना दिनु पारदर्शीता देखाउने कार्यक्रममा प्रजिअ

मध्यपुर थिमिमा जेठ २६ गते वः फेस्टिवल हुन

भक्तपुर । मध्यपुर थिमिमा दोस्रो पटक वः फेस्टिवल हुने भएको छ । मध्यपुर थिमि नगरपालिकाको सहयोगमा मध्यपुर पर्यटन विकास समितिले यही जेठ २६ गते शनिवार मध्यपुर थिमिको नगदेशमा वः फेस्टिवल आयोजना गर्न लागेको हो । मध्यपुर थिमिको नगदेश

राप्रपा भक्तपुर अध्यक्षमा कार्की निर्वाचित

भक्तपुर । राष्ट्रिय जिल्ला अध्यक्ष रामशरण प्रजातन्त्र पार्टी (राप्रपा) को भक्तपुरको अध्यक्षमा अर्जुन कार्की निर्वाचित भएको छ । राप्रपाको शुक्रवार सम्पन्न जिल्ला अधिवेशनले कार्कीलाई अध्यक्ष निर्वाचित गरेको हो । कार्कीले १९५ मत प्राप्त गरे भने उनका प्रतिद्वन्द्वी पूर्व

पर्यटनलाई प्राथमिकता दिन लोकल मदिरालाई ब्राण्डीङ गरिदैं

भक्तपुर । वागमती प्रदेश सभा सदस्य सांसद सुरेश श्रेष्ठले लोकल मदिरालाई ब्राण्डीङ गरी करको दायरामा ल्याउनु पर्ने बताएको छ । वागमती प्रदेश सरकारको आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रममाथि छलफलका क्रममा वोल्दै श्रेष्ठले लोकल मदिरालाई ब्राण्डीङ गर्दै पर्यटनलाई प्राथमिकता दिन सके प्रदेशको आम्दानीको श्रोत बढ्ने बताएका हुन् । “प्रदेशको आम्दानीको श्रोत दिन प्रतिदिन घट्दो रहेको छ तर हामीले बजेटमा उत्पादनलाई प्राथमिकता दिन नसक्दा जनताहरू सङ्घीयता प्रति नै प्रश्न गर्न थालेको छ,” उनले भने । प्रदेश भित्र विभिन्न

जनजातीहरूले उत्पादन गर्दै आएको घरेलु मदिरा उत्कृष्ट मदिरामा पर्ने गरेकोले देशको आयात घटाएर व्यापार घाटा कम गर्न विदेशी मदिरालाई रोक लगाई प्रदेश भित्रका आदिवासी जनजातिले उत्पादन गर्दै आएका मदिरालाई ब्राण्डीङ

गरी करको दायरामा ल्याउन सके प्रदेशको आम्दानीको श्रोत बढाउन सकिने धारणा राखे । उनले लोकल मदिरालाई ब्राण्डीङ गर्न आवश्यक कानुन बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सरकार समक्ष ध्यानाकर्षण गराए । उनले लोकल मदिरालाई ब्राण्डीङ गर्न सके यहाँका आदिवासी जनजातिहरूको जीवनस्तर उकास्न ठुलो टेवा पुग्ने विश्वास व्यक्त गरे । उनले पर्यटन नै दिगो आम्दानीको स्रोत भएकाले घरेलु उत्पादनलाई पर्यटन उद्योगसँग जोड्नुपर्नेमा जोड दिए । “प्रदेशको आम्दानीको श्रोत भनेको पर्यटन क्षेत्र र

बाँकी पेज ७ मा

तामाङ र नेवाः भाषा सरकारी कामकाजको भाषा, अरु प्रदेशमा कहिले ?

कुब्जोङ किरात शुक्रराज शास्त्री (जन्मनामःशुक्रराज जोशी) नेपालका सहिद तथा नेपाल भाषाका प्रमुख साहित्यकार थिए । उनी आर्य समाजका एक सक्रिय सदस्य थिए । उनलाई राणाहरूले वि.सं. १९९७ साल माघ १० गते (नेपाल सम्वत १०६१) मा टेकुमा रुखमा भुण्ड्याएर मारेको थियो । नेपाल भाषा, नेपाली, हिन्दी, संस्कृत र अंग्रेजी भाषाका ज्ञाता शास्त्रीका ६ वटाभन्दा बढी पुस्तकहरू प्रकाशित छन् । ब्रह्मसूत्र शाङ्कर भाष्य, स्वर्गको दरबार, नेपाल भाषा

व्याकरण, संस्कृत प्रदीपलगायत उनका थुप्रै पुस्तक प्रकाशित छन् । उनलाई नेपाल भाषाको पुनर्जागरणकालका एक महान् लेखकका रूपमा लिने गरिन्छ । उनले नेपालभाषाको व्याकरण प्रथम पटक प्रकाशित गरे । नेपाल भाषामा वैज्ञानिक रूपले लेखिएको यो पहिलो व्याकरण थियो (स्रोत विकिपिडिया)। नेपालभाषा साहित्य श्रीवृद्धिमा शुक्रराज एक्लो थिएनन्, सयौं मातृभाषा योद्धाहरूले जीवन समर्पण गरेका छन् । विज्ञका अनुसार म ल ल क ा ल स म म नेपाल बहुभाषिक मुलुक थियो,

नेवाःभाषाका अतिरिक्त मैथिली, भोजपुरी, अवधी भाषाको पनि प्रयोग हुन्थ्यो । शाहकालीन सत्ता (१८२६-२०४६)द्वारा नेपाललाई एक भाषी मुलुकमा परिणत गरायो । मातृभाषाहरूलाई दमन गर्‍यो । दसी प्रमाणको रूपमा समेत मातृभाषा प्रयोग गर्न नपाउने बनायो । खस नेपाली भाषाको दबदबा स्थापित गर्‍यो । नेपाली भाषा-इतरका दर्जनौं मातृभाषी श्रष्टाहरूलाई जेलनेल, सर्वस्वहरणका साथै शुक्रराज जोशी ‘शास्त्री’लाई त मृत्यु दण्डसमेत दिइएको थियो । यसरी नै पञ्चायतकाल (२०१७-

बाँकी पेज २ मा

तामाङ....

२०४६) मा ‘एक भाषा, एक भेष’ लागू गर्‍यो । मातृभाषाहरूलाई ‘मान्छे खाने कुरा’, ‘गाइ खाने कुरा’ जस्ता अपमानित शब्दावली प्रयोग गर्नका साथै चरम भाषिक दमन र भाषिक हिंसा निरन्तर दोहोरिएको थियो ।

संविधानमा भाषा नेपालको संविधान (२०७२) को धारा-६ ‘नेपालमा बोलिने सबै मातृभाषाहरू राष्ट्रभाषा हुन् । धारा-७ सरकारी कामकाजको भाषाबारे उल्लेख छ । (१) देवनागरी लिपिमा लेखिने नेपाली भाषा नेपालको सरकारी कामकाजको भाषा हुनेछ । (२) नेपाली भाषाका अतिरिक्त प्रदेशले आफ्नो प्रदेशभित्र बहुसंख्यक जनताले बोल्ने एक वा एकभन्दा बढी अन्य राष्ट्रभाषालाई प्रदेश कानुनबमोजिम प्रदेशको सरकारी कामकाजको भाषा निर्धारण गर्न सक्नेछ । (३) भाषा सम्बन्धी अन्य कुरा भाषा आयोगको सिफारिसमा नेपाल सरकारले निर्णय गरेबमोजिम हुनेछ ।

वाग्मती प्रदेश सरकारले नेपाली भाषाका अतिरिक्त तामाङ भाषा र नेपाल भाषा (नेवा: भाषा) पनि सरकारी कामकाजको भाषा प्रयोग घोषणा गरेको दिन हो, २०८१ वैशाख २४ गते सोमवार । यस दिनलाई प्रदेश सरकारले प्रदेशभरि सार्वजनिक विदा घोषणा गरेको छ । आजको दिनलाई ‘सरकारी कामकाजको भाषा दिवस’ (अफिसियल लाइवेज डे)का रूपमा मनाउनु आवश्यक छ । मातृभाषा अभियन्ताको मतानुसार आजकै दिनदेखि नेपाल पूर्णरूपले बहुभाषिक मुलुकमा प्रवेश गरेको छ । मातृभाषाको सन्दर्भमा ऐतिहासिक महत्वको दिन बनेको छ ।

वागमती प्रदेश सभाले ‘ प्रदेश सरकारी कामकाजको भाषा सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन, २०८०’ असोज २२, २०८० गते पारित गर्‍यो । २०८० कात्तिक २३ गते प्रदेश राजपत्रमा प्रकाशित गर्‍यो । ऐनको दफा १(३)मा ‘राजपत्रमा प्रकाशन भएको मितिले १८० औं दिनबाट लागू हुने’ उल्लेख भएअनुसार २०८१ वैशाख २४ गतेबाट लागू भएको हो । त्यसअनुसार प्रदेशभरि तामाङ र नेवा:भाषासमेत सरकारी कामकाजको भाषाका रूपमा लागू भएको छ । प्रदेश

सरकार मन्त्रीपरिषदले प्रदेशका सम्पूर्ण सरकारी कार्यालयहरूमा सार्वजनिक विदा दिएको थियो । यद्यपि वागमती प्रदेश शिक्षा निर्देशनालयले विद्यालयहरू विदा नहुने भनेपनि काठमाडौं महानगरपालिकाले महानगरअन्तर्गतका सबै विद्यालयहरूमा सार्वजनिक विदा गरेको थियो । सोमवार काठमाडौं उपत्यका उत्सवमय बनेको थियो । विभिन्न सामाजिक, साँस्कृतिक संघसंस्थाले भाँकी प्रदर्शन गरेका थिए ।

काठमाडौंको वसन्तपुरमा वागमती प्रदेश सरकार, नेपाल तामाङ घेदुङ र नेवा देय् दबूको संयुक्त रूपमा आयोजित विशेष समारोहमा प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दहाल प्रचण्डले भाषा ऐन शुभारम्भ भएको घोषणा गर्नुभयो । प्रदेश सरकारले पहिलो चरणमा सरकारी कार्यालयहरूको साइनबोर्ड नेवारी र तामाङ भाषामा लेख्ने निर्णय गरेको छ ।

विज्ञको कथन भाषाविज्ञ अमृत योन्जन तामाङको भनाइमा मातृभाषाको निम्नतम प्रयोग ‘घर’मा बोल्नु हो भने उच्चतम प्रयोग ‘सरकारी कार्यालयहरूमा प्रयोग गरिनु’ हो । तथ्यांकअनुसार देशमा १४२ जातजाति र १२४ भाषा छन् । बालबालिकाले अफसम्म आ-आफ्ना मातृभाषामा पढ्न पाएका छैनन् । मातृभाषीहरूको भाषिक मानव अधिकार निरन्तर हनन् भइरहेको भाषाविद् तामाङको कथन छ । आफूले हस्ताक्षर गरेका अन्तर्राष्ट्रिय सन्धी महासन्धीहरूसमेतको नेपालले अपहेलना गरिरहेको उहाँ बताउनु हुन्छ । उहाँ बहुभाषिकताको सन्दर्भमा विश्वको अभ्यास पनि हेर्न आवश्यक रहेको ठान्नु हुन्छ ।

सरकारी कामकाजको भाषाको सन्दर्भमा नेपाल बहुभाषिक मुलुकमा प्रवेश गरेको छ । नेपालमा जस्तै गरी विश्वका ५८ वटा मुलुकहरूमा एकभन्दा धेरै सरकारी कामकाजको भाषा प्रयोग हुने गर्दछ । अफ्रिका महादेशमा पर्ने दक्षिण अफ्रिकामा जुलु, सोथो, स्वाजी, अफ्रिकान्स लगायतका ११ वटा भाषा सरकारी कामकाजमा प्रयोग हुन्छ । यसैगरी पपुवा न्युगिनी, सिङ्गापुर र स्वीट्जरल्यान्डमा ४/४ वटा भाषा सरकारी कामकाजको भाषाको रूपमा प्रयोगमा छन् । बेल्जियम, बोलिभिया, फिजी, रूपमा लागू भएको छ । प्रदेश

न्युजिल्यान्ड, रुवान्डा सहित १२ वटा देशमा ३/३ वटा सरकारी कामकाजको भाषा प्रयोगमा छन् भने श्रीलंका, अफगानिस्तान, फिनल्यान्ड लगायतका ४१ वटा देशहरूमा २/२ वटा भाषा सरकारी कामकाजमा प्रयोग हुन्छ । यी ५८ देशहरूमा संघीय तहमै एकभन्दा धेरै मातृभाषाहरू सरकारी कामकाजको भाषाको रूपमा प्रयोग भइरहेका छन् । भारतजस्तै प्रदेश तहमा सरकारी कामकाजको भाषा प्रयोग गर्दै देशहरू धेरै छन् ।

हामीले गहिरो सास लिनु पर्ने के हो भने प्रदेश सरकारले सकारात्मक बाटोतिर कदम बढाएको छ । अब नेपालमा हुने गरेको सबै खाले भाषिक विभेदको अन्त हुँदै जानेछ र भाषिक समान अधिकार मात्र होइन कि भाषिक मानव अधिकार समेत स्थापित हुनेछ ।

तथ्यांकमा तामाङ र नेवार देशको कुल जनसंख्याको पाँचौं स्थानमा रहेको तामाङ जातिको जनसंख्या १६ लाख ३९ हजार ८ सय ६६ रहेको छ । यसैगरी तामाङ भाषाका बोल्नेको जनसंख्या १४ लाख २३ हजार ७५ रहेको छ । तामाङ भाषा तामथिग लिपिमा लेखिन्छ ।

कुल जनसंख्याको आठौं स्थानमा रहेको नेवा: (नेवार) जातिको कुल जनसंख्या १३ लाख ४१ हजार ३ सय ६३ जना रहेको छ । यसैगरी नेपालभाषा (नेवारी) बोल्नेको जनसंख्या ८ लाख ६३ हजार ३ सय ८० रहेको छ । नेपालभाषा रञ्जना लिपिमा लेखिन्छ ।

बाहुल्यता र ऐतिहासिकताका आधारलाई लिएर यो समुदायले राजनीतिक रूपमा नेवा: ताम्सालिङ प्रदेश नामाकरणको माग गर्दैआएका छन् । तत्कालका निर्मित वागमती प्रदेश कायम छ । तामाङ र नेवा: भाषा प्रदेश सरकारी कामकाजको भाषा बनेकाले सायद ऐतिहासिकता र मौलिकताका खोजी कार्य निरन्तर हुँदै जाने अपेक्षा गर्न सकिन्छ ।

अरु प्रदेशमा कहिले ? भाषा आयोगले प्रदेश सरकारहरूलाई संविधान कार्यान्वयन गर्न सुझाउँदै आएको छ । यसैगरी स्थानीय सरकार अर्थात् पालिकास्तरमा बाहुल्यताका आधारमा स्थानीय भाषालाई पालिकाको सरकारी

कामकाजको भाषा बनाउन सकिने सिफारिस गरेको छ । वागमती प्रदेश सरकारले संविधान कार्यान्वयनमा गम्भीरता जताएकाले वैशाख २४ भाषा दिवस मनाइएको छ । प्रदेश-१ अर्थात् कोशी प्रदेश, मधेस प्रदेश, गण्डकी प्रदेश, लुम्बिनी प्रदेश, कर्णाली प्रदेश र सुदूरपश्चिम प्रदेशले संविधानको कार्यान्वयनमा कदम अघि बढाउने अपेक्षा राखिएको छ । तर कहिले ?

कुन प्रदेशमा कति भाषा बोलिन्छन् र कुन जातिका भाषाको बाहुल्यता छ भन्नेबारे राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को तथ्यांक स्पष्ट छ । मुलुकमा १२४ भाषा बोलिने तथ्यांकले देखाएका छ । सबैभन्दा बढी ४४ दशमलव ८६ प्रतिशतले नेपाली भाषा बोल्दछन् । त्यसपछि मैथिली ११ दशमलव ०५ प्रतिशत, भोजपुरी ६ दशमलव २४ प्रतिशत, थारु ५ दशमलव ८८ प्रतिशत, तामाङ ४ दशमलव ८८ प्रतिशतले बोल्दछन् ।

एक प्रतिशतभन्दा बढी संख्याले बोल्ने भाषामा बज्जिका ३ दशमलव ८९ प्रतिशत, अवधि २ दशमलव ९६ प्रतिशत, नेपालभाषा (नेवारी) २ दशमलव ९६ प्रतिशत, मगर ढुट २ दशमलव ७८ प्रतिशतले बोल्दछन् । यस्तै, डोटेली १ दशमलव ७ प्रतिशत, उर्दू १ दशमलव ४२ प्रतिशत, याक्थुङ/लिम्बू १ दशमलव २ प्रतिशत तथा गुरुङ १ दशमलव १२ प्रतिशतले बोल्दछन् । एक प्रतिशतभन्दा कम ०.०२ प्रतिशत वक्ता संख्या रहेको भाषा ५७ वटा छन् । २५ वटा भाषा ० दशमलव ०१ प्रतिशतले बोल्दछन् । त्यस्तै, साद्री र अंग्रेजी भाषा १ हजार ३ सयले बोल्छन् । तीस‘गै २ १ वटा भाषाको वक्ता शून्य प्रतिशत छ जसमा सबैभन्दा थोरै २३ जनाले कुसुन्डा बोल्न छन् । मुलुकमा बोलिने मातृभाषाहरू यी भाषा बोल्न जातिको मात्र पहिचान होइन । देशको अमूर्त सम्पदा हुन् । यी भाषा जोगाउने सम्बन्धित मातृभाषी समुदायको कर्तव्य त हुँदै हो । त्यसलाई संरक्षण, संवर्द्धन, प्रवर्द्धन गर्ने दायित्व नेपाल सरकारको हो । संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको हो । यसतर्फ ध्यान पुग्न जरुरी छ । आम समुदायले मातृभाषा भन्नासाथ कुनै जाति विशेषकोमात्र पेवा ठान्ने मानसिकता त्यागेर राज्यको दायित्व बलियो बनाउनेतर्फ

रुसले तालिबानलाई

‘आतंकवादी’ सूचीबाट हटाउने

एजेन्सी, मस्को । अफगानिस्तानमा सत्तामा फर्किएको तीन वर्षपछि रुसले तालिबानलाई प्रतिबन्धित आतङ्कवादी सङ्गठनहरूको सूचीबाट हटाउने भएको सरकारी आरआइए नोभोस्ती समाचार एजेन्सीले बताएको छ । मस्कोले वर्षौंदेखि तालिबानसँगको सम्बन्धलाई बढवा दिएको छ, धेरै चरणको वार्ता गरेको छ, र अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबन्धका बाबजुद अफगानिस्तानसँगको व्यापारलाई बढवा दिएको छ ।

“कजाकिस्तानले हालै तालिबानलाई आतङ्कवादी सङ्गठनहरूको सूचीबाट हटाउने निर्णय गरेको छ, यस्तै निर्णय हामी पनि गर्न गाइरहेका छौं”, विदेश मन्त्री सर्गेई लाभरोभलाई उद्धृत गर्दै आरआईए नोभोस्तीले भनेको छ । कजाकिस्तानले सन् २०२३ को अन्त्यमा तालिबानलाई प्रतिबन्धित सङ्गठनहरूको सूचीबाट हटाएको थियो ।

यो कदमले रुस र अफगानिस्तानविचको कूटनीतिलाई थप प्रवर्द्धन गर्न सक्छ तर तालिबान सरकार र यसलाई ‘इस्लामिक इमिरेट्स अफ अफगानिस्तान’ भनिने आधिकारिक मान्यता प्राप्त गर्ने छैन ।

तालिबानले सन् २०२१ मा अमेरिका समर्थित सरकारबाट सत्ता हत्याएको थियो । उनीहरूले इस्लामिक कानुनको चरम रूप लागु गरेका छन् । उक्त कानुनले महिलाहरूलाई सार्वजनिक जीवनबाट प्रभावकारी रूपमा प्रतिबन्धित गर्दछ । लाभरोभले रुसको निर्णय वास्तविक धरातललाई मान्यता दिनेबारे भएको बताए । “उनीहरू वास्तविक शक्ति हुन्, हामी अफगानिस्तानप्रति उदासीन छैनौं र सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण मध्य एसियामा हाम्रा सहयोगीहरू उदासीन छैनन्”, उनले भने ।

रुसले तालिबान प्रतिनिधिहरूलाई आफ्नो प्रमुख सेन्ट पिट्सबर्ग अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक मञ्चमा पनि आमन्त्रित गरेको सरकारी सञ्चारमाध्यमले जनाएको छ । यस घटनालाई कुनै समय पश्चिमसँग रुसको आर्थिक सम्बन्धको आधारशिलाका रूपमा हेरिएको थियो । रुसले वर्षौंदेखि तालिबानसँग सम्बन्ध कायम गर्दै आएको छ ।

सन् २०१८ मा अमेरिकी सेना प्रमुखले अफगानिस्तानमा मस्कोले हतियार प्रदान गरिरहेको आरोप लगाएका थिए । उक्त आरोपलाई मस्कोले उक्त समयमा अस्वीकार गरेको थियो । तालिबानलाई सन् २००३ मा रुसमा आतङ्कवादी सङ्गठन घोषणा गरिएको थियो । मस्कोको अफगानिस्तानसँग जटिल इतिहास छ । सोभियत सङ्घले सन् १९८०

ट्रम्पको राष्ट्रपतिय चुनावी

दौड खतरामा !

एजेन्सी । एक ऐतिहासिक फैसलामा न्युयोर्कको एक अदालतले अमेरिकाका पूर्व राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पलाई हश मनी मुद्दामा दोषी ठहर गरेको छ । ट्रम्पलाई सजाय जुलाई ११ मा सुनाइनेछ । दोषी ठहर भए पनि ट्रम्प यसै वर्ष नोभेम्बरमा हुने अमेरिकी राष्ट्रपति चुनावमा उम्मेदवार बन्न सक्नेछन् । अमेरिकी संविधानले राष्ट्रपति पदका उम्मेदवारका न्यूनतम योग्यता तोकेको छ । उम्मेदवार कम्तीमा ३५ वर्षको हुनु पर्छ, आजीवन अमेरिकी नागरिक हुनु पर्ने अनि कम्तीमा १४ वर्षसम्म अमेरिकामै बसेको हुनु पर्छ ।

आपराधिक अभिलेख भएका उम्मेदवारलाई चुनाव लड्ने नदिने कानुन छैन । जेलमा रहेका व्यक्तिले पनि राष्ट्रपतिको चुनाव लड्न सक्छन् । यसको अर्थ ट्रम्प चुनावमा सहभागी हुन सक्छन् । यो फैसलाले केही स्वीङ्ग स्टेटमा उनका मतदाताहरूले भोट नदिन सक्छन् । फैसलाले ट्रम्पले पाउने मत प्रभावित हुन सक्ने विश्लेषण गरिएको छ ।

ट्रम्पले अदालतको यस निर्णयलाई लाजमर्दो र धाँधलीपूर्ण बताएका छन् । वर्तमान वा पूर्व राष्ट्रपतिलाई आपराधिक मुद्दामा मुद्दा चलाइएको अनि दोषी ठहराइएको अमेरिकी इतिहासमा यो पहिलो पटक हो । अमेरिकी राष्ट्रपति जो बाइडेनको चुनावी प्रचार प्रसारमा खटिएको टोलीले ‘कानुनभन्दा माथि कोही नभएको’ भन्दै अदालतको निर्णयलाई उचित ठहर गरेको छ ।

डोनाल्ड ट्रम्प रिपब्लिकन पार्टीका राष्ट्रपतिका उम्मेदवार हुन् । यो निर्णयपछि ट्रम्पको चुनाव प्रचार प्रसार टोलीले उनलाई ‘राजनीतिक बन्दी’को रूपमा देखाइरहेका छन् । बाइडेन सत्तारूढ डेमोक्रैटिक पार्टीबाट राष्ट्रपतिका उम्मेदवार हुन् । उनको टोलीले ट्रम्पलाई अभै पनि मतपेटिकामा हराउन बाँकी भनेका छन् ।

सन् २०१६ मा राष्ट्रपति चुनाव अघि आफूहरूविचको यौन सम्बन्ध गुपचुप राख्न ट्रम्पले पोर्न स्टार स्टर्मी डेनियललाई १ लाख ३० हजार डलर हश मनी दिएका थिए । यसै मामिलामा ट्रम्पमाथि हश मनी लुकाएको र व्यापार रेकर्डमा हेरेफेर गरेको भन्दै ३४ ओटा मुद्दा चलिरेहेको छ । ट्रम्पले भने व्यापारमा हेरेफेर गरेको आरोप अस्वीकार गर्दै आएका छन् । स्टर्मी डेनियलसँगको यौन सम्बन्ध पनि उनले अस्वीकार गरेका छन् ।

हाइको सेवाहरू : **Silk Print**, **स्टिकर प्रिन्ट**, **फोटो फ्लेक्स प्रिन्ट**, **१० फिट सम्मको फ्लेक्स प्रिन्ट**, **A3 & A4 size color प्रिन्ट**

Remember us for HD Quality print

१० फिट

त्रिदेव

फ्लेक्स एण्ड स्टिकर प्रिन्ट

मध्यपुर थिमि-८, दुईपोखरी, ईन्द्रयाणी मार्ग
सम्पर्क : ९८५११०२५११, ९८०८११०३१४८

पुनःपुनः शनिवार बाहेक अन्य बारहरूमा बिहान १०.०० बजेदेखि बेलुका ६.०० बजे सम्म कायमहरूको सेवामा रहनेछ ।

डिभिजन प्रमुख

डिमिजन सडक कार्यालय

काठमाडौं

डिभिजन प्रमुख

डिमिजन सडक कार्यालय

कटुञ्जे, भक्तपुर

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको आयोजनामा समाजिकशास्त्र सङ्गोष्ठी सम्पन्न

नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको आयोजनामा भएको समाजिकशास्त्र वार्षिक सङ्गोष्ठी राजधानीमा सम्पन्न भएको छ। दुई दिवसीय सो संगोष्ठीमा २३ जना अनुसन्धानकर्ताहरूको २२ वटा कार्यपत्र प्रस्तुत भएको प्रतिष्ठानको सामाजिकशास्त्र विभागकी प्रमुख डा. कौशिलारिसालले जानकारी दिनुभयो।

सबैको भाषा, सबैको ज्ञान, सबैको प्रज्ञा-प्रतिष्ठान भन्ने नाराका साथ आयोजित सङ्गोष्ठीमा समाज, स्वास्थ्य, राजनीति परिवर्तन, भाषा, सीमान्तकृत समुदाय, विकास र समाज, द्वन्द्व र शान्ति, आदिवासी पहिचान लगायतका विषयमा कार्यपत्रहरू प्रस्तुत भएका थिए।

संगोष्ठीको समापन समारोहमा वोल्दै प्रतिष्ठानका कुलपति भूपाल राईले सङ्गोष्ठी मार्फत समाजका विविध विषयलाई बहसमा ल्याएर प्राज्ञिक कार्य गर्न लागिएको बताउनु भयो। उहाँले आगामी वर्षमा सामाजिकशास्त्रको विषयलाई अरु सशक्त बनाउने पनि जानकारी दिनु भयो।

प्रतिष्ठानका सदस्य सचिव डा. धनप्रसाद सुवेदीले सीमित स्रोत र साधनका बीच आयोजित सङ्गोष्ठी फलदायी भएको विचार राख्नु भयो। सङ्गोष्ठीमा अधिकांश कार्यपत्रहरू समावेशीकरण, आदिवासी पहिचान र सामाजिक उत्पीडनका विषयमा केन्द्रीत थिए।

खास गरेर आदिवासी जनजातिको

पहिचानमा राज्यको भूमिका, विद्यमान समावेशी अवस्थाको समीक्षामा सङ्गोष्ठी केन्द्रीत भएको थियो।

यस अधि समाजशास्त्री डा. सुरेश ढकालले 'समावेशी लोकतन्त्र र सांस्कृतिक राजनीति पश्चिमा थारुहरूको पहिचान' विषयको कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै आदिवासी थारुको प्रथाजनित संस्था वरघरको क्रियाकलापमा स्थानीय सरकारको मान्यताको प्रभाव सम्बन्धी कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो।

सोही सत्रमा कुमार यात्रु र टासी लामा ह्योल्मोले 'आदिवासी ह्योल्मोको प्रथाजन्य स्वशासन प्रणाली' विषयक कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै ह्योल्मो जातिको भाषा, संस्कृति तथा परम्पराको जगेर्ना गर्न प्रथाजनित संस्था सफल भएको भएता पनि सो संस्थाप्रति सरकारी मान्यता पाउन नसकेको उदाहरण सहित कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भयो।

प्रा.दिनेशराज पन्तको अध्यक्षतामा भएको 'द्वन्द्व र शान्ति, समाजवाद र आदिवासी पहिचान' विषयको कार्यपत्र प्रस्तुतिको सत्रमा प्रा.डा. विष्णुराज उप्रेतीले समाजमा द्वन्द्व भइरहने हुँदा यसलाई सकारात्मक रूपमा लिनु पर्ने बताउनु भयो।

अर्का प्रस्तोता डा. पुनम रत्नराज्यलक्ष्मी राणाले 'नेपाली समाजको सनतात विवाह पद्धतिका बारे' आफ्नो कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो भने केशव पुडसैनीले 'समाजवाद स्थापनाबारे'

आफ्नो वैचारिक कार्यपत्र राख्नु भएको थियो।

'विकास र समाज' विषयक अर्को कार्यपत्र प्रस्तुतिको सत्रमा डा. हिक्मत बहादुर खत्री, डा. दयानाथयोगी, धर्मेश पोखरेल, मकर बहादुर साकी र तुलसी साप्कोटाले आफ्नो आफ्नो कार्यपत्र राख्नु भएको थियो। सो सत्र प्रा.डा. सोम खतिवडाको अध्यक्षतामा भएको थियो।

कार्यक्रमको पहिलो दिन प्रा. डा. कृष्ण हाछेथुले राजनीतिक परिवर्तन र नेपाली समाज बारे प्रबचन दिनु भएको थियो। उहाँले देशमा आएको परिवर्तन अधिकांश खसआर्यलाई मन नपरेको टिप्पणी गर्दै समावेशी लोकतन्त्रबाट उदारवादी लोकतन्त्रतिर गइरहेको बताउनु भयो।

यसै गरी नेपाली राजनीतिक परिवर्तनको सन्दर्भमा समावेशीता विषयक समुहगत छलफलमा प्रा.डा. त्रित्त मानन्धर, प्राडा रामकृष्ण तिवारी, डा. लक्ष्मी थापामगर र डा. निमा नन्द रिजाल हुनुहुन्थ्यो। डा. विष्णु कुमार सिङ्जालीले सञ्चालन गर्नु भएको सो समुहगत छलफलमा विद्यमान समावेशीता अधुरो रहेको बताउनु भएको थियो।

प्रा.डा. प्रेम खत्रीको अध्यक्षतामा भएको 'समाज र राजनीति, संस्कृति, सीमान्तकृत समुदाय' विषयको अर्को कार्यपत्र प्रस्तुति सत्रमा प्रा. देवी पौडेल, डा. स्यामु थापामगर, डा. सोमबहादुर धिमाल, भोजविक्रम बुढामगर र कृष्णकुमार शाहले प्रस्तुति राख्नु भएको थियो। यसै गरी समाज र स्वास्थ्य/राजनीतिक परिवर्तन, भाषा विषयको कार्यपत्र प्रस्तुतिको सत्रमा प्रा.डा. दीपबहादुर अधिकारी, डा. शशी थापा पण्डित, केशवलाल शिलवाल, गौरी तमु, दामोदर न्यौपाने, सन्तोष चोडवाड लिम्बु समेतले कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो। प्रा.डा. कर्णखर खतिवडाको अध्यक्षतामा सो सत्रसम्पन्न भएको हो।

कार्यक्रम डा. सिङ्जाली, नारायण शर्मा र विश्वेसर कट्टेल लगायतले पालैपालो सञ्चालन गर्नु भएको थियो। सो सङ्गोष्ठीमा प्रस्तुत भएका कार्यपत्रहरू प्रतिष्ठानको आगामी प्रकासनमा प्रकाशित हुने जानकारी दिइएको थियो।

मूर्त, अमूर्त मौलिक सांस्कृतिक सम्पदामा धनी भए पनि सूचीकरण हुन सकेन

काठमाडौं। संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयले पहिलोपटक अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षणसम्बन्धी महासन्धिको आवधिक प्रतिवेदन पेस गर्ने तयारी सुरु गरेको छ। संयुक्त राष्ट्रसङ्घको महासभाले सन् २००३ अक्टोबर १७ मा यो महासन्धि पारित गरेको थियो। सन् २००६ देखि कार्यान्वयनमा आएको महासन्धिलाई नेपालले सन् २०१० मा अनुमोदन गरेको छ, वर्षपछि प्रतिवेदन पेस गर्नुपर्ने नियमअनुसार तयारी गरिरहेका बेला संयुक्त राष्ट्रसङ्घले यससम्बन्धी निर्देशिका परिवर्तन गरेको थियो। निर्देशिका परिवर्तन गरेको छ, वर्षपछि प्रतिवेदन पेस गर्नुपर्ने व्यवस्थाबमोजिम यो वर्ष मन्त्रालयले प्रतिवेदन पेस गर्न लागेको मन्त्रालयको संस्कृति महाशाखा प्रमुख डा. सुरेशसुरस श्रेष्ठले जानकारी दिए।

प्रतिवेदन तयारी गर्न मन्त्रालयले राजधानीमा आइतबारदेखि तीन दिने राष्ट्रिय परामर्श गोष्ठी आयोजना गरेको छ। गोष्ठीमा अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदाका क्षेत्रमा काम गर्ने सरकारी एवं गैरसरकारी क्षेत्रका प्रतिनिधि र विज्ञ गरी तीन दर्जनको सहभागिता रहेको मन्त्रालयका पुरातत्व अधिकृत भीष्म बास्कोटाले बताए। प्रतिवेदन यही जुन १५ देखि संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय शैक्षिक, वैज्ञानिक तथा सांस्कृतिक सङ्गठन (युनेस्को) मा पेस गर्न प्रारम्भ गरिने उनले सुनाए। आगामी डिसेम्बर १५ सम्म नेपालले अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदा क्षेत्रमा भए गरेका कामको विवरण युनेस्कोमा पेस गरिसक्ने जनाइएको छ।

युनेस्कोमा प्रतिवेदन पेस गरेसँगै नेपालका अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदाको विवरण सूचीकरण पनि सुरु गरिने मन्त्रालयले जनाएको छ। नेपाल मूर्त, अमूर्त मौलिक सांस्कृतिक सम्पदामा धनी भए पनि अझैसम्म त्यसको सूचीकरण हुन सकेको छैन। अब सरकारले प्राथमिकताका साथ सूचीकरण गर्ने पनि जनाएको छ।

मेयर, उपमेयर र चार प्रशासकीय अधिकृतसहित ९ जना निलम्बित

काठमाडौं। अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले स्थानीय तहमा भएको भ्रष्टाचार मध्येको ठूलो विगो र गोदावरी नगरपालिकाका मेयर, उपमेयरसहित पाँच वर्षमा जिम्मेवारी पाएका सबै प्रशासकीय अधिकृत विरुद्ध मुद्दा दायर गरेको छ। अख्तियारले विशेष अदालतमा १ अर्ब ४ करोड भन्दा बढी घोटाला भएको भन्दै पाँच थान मुद्दा दायर गरेको हो। यी मुद्दामा अलग अलग राजश्वको हिसाब गरिएको र नोक्सान निकालिएको छ। अख्तियारले करिब २ वर्ष लगाएर यो विवादमा अनुसन्धान गरेको जनाएको छ।

निर्धारण गर्दा कानुनले तोकेभन्दा कम दरमा उठाउँदा राज्यले ठूलो राजस्व गुमाएको पाइएको अख्तियारको अभियोग पत्रमा उल्लेख छ। ५ वर्षमा १ अर्ब ४ करोडभन्दा बढी रकम स्थानीय जनप्रतिनिधि, कर्मचारी र कसर उद्योगको मिलेमतोमा राजश्व घोटाला भएको र राज्य कोषमा दाखिल हुनुपर्ने रकम नोक्सान भएको दाबी गरेको छ। अख्तियारले उनीहरूसँग राज्यलाई नोक्सान भएको रकम बराबरको विगो, विगोको दोब्बर जरिवाना र भ्रष्टाचार निवारण ऐन अनुसार हदसम्मको कैद जरिवाना हुनुपर्ने माग गरेको छ।

अघिल्लो पटक निर्वाचित भएका नगर प्रमुख गजेन्द्र महर्जन र उपप्रमुख मुना अधिकारी दोस्रो कार्यकालमा निर्वाचित भएपछि यो घोटालाबारे अख्तियारले अनुसन्धान थालेको थियो। उनीहरू दुवै जना नेपाली कांग्रेसबाट निर्वाचित भएका हुन्। दोस्रो कार्यकालमा पनि निर्वाचित भएका उनीहरू निलम्बनमा परेका छन्। भ्रष्टाचार मुद्दा चलेपछि पदबाट निलम्बित भएका हुन्। प्रमुख र उपप्रमुख दुवै नभएपछि यस रिक्ततामा अब नगरपालिका कसरी चल्छ भन्ने अर्को प्रश्न उब्जिएको छ। भ्रष्टाचार निवारण ऐनको दफा ३३ बमोजिम मेयर, उपमेयर, प्रशासकीय अधिकृत र मुद्दा दायर भएका सबै कर्मचारी निलम्बनमा परेका छन्। योसँगै नगरपालिका प्रमुख, उपप्रमुख, लेखालगायतका केही शाखा हालका लागि रिक्त भएको छ।

५ वर्षमा उक्त नगरपालिकामा ४ जना प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत फेरिएका थिए। उक्त भ्रष्टाचार मुद्दामा सबै प्रतिवादी कायम भएका छन्। उक्त नगरपालिकामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत विश्वराज मरासेनी, कृष्णप्रसाद जैसी, वीरेन्द्रदेव भारती र प्रवीन कोइरालाले विभिन्न मितिमा जिम्मेवारी सम्हालेका थिए। ती सबै भ्रष्टाचार अभियुक्त भएका र स्वतः निलम्बनमा परेका छन्। उनीहरूले आफू जिम्मेवार पदमा रहँदा राजश्व दोहन रोक्न भूमिका नखेलेको अख्तियारको अभियोग पत्रमा उल्लेख छ।

त्यस्तै राजस्व परामर्श समितिका सदस्य-सचिव (लेखा शाखा प्रमुख)का रूपमा यमलाल वेल्वासे, श्रीराम आचार्य र श्रीकण्ठ घिमिरेविरुद्ध पनि भ्रष्टाचार मुद्दा दायर भएकोले उनीहरू पनि निलम्बनमा परेका छन्। अख्तियार उक्त क्षेत्रमा कसर सञ्चालन गर्ने कसर उद्योगहरूमा सप्तपथ निर्माण कम्पनी र सञ्चालक मदन केसी, निराकार दुङ्गा रोडा उद्योग र सञ्चालक मधुसूदन डोटेल, मछिन्द्रनाथ मल्टिपर्पोज र सञ्चालक केदारनाथ तिमल्सेना, सजिलो रोडा दुङ्गा उद्योग र सञ्चालक शशिराज शाही, वीरेन्द्र महर्जन दुङ्गा उद्योग र सञ्चालक वीरेन्द्र महर्जन, माली निर्माण सेवा र सञ्चालक प्रकाश माली र कर्मा कन्स्ट्रक्सन तथा सञ्चालक रवि महर्जनविरुद्ध पनि भ्रष्टाचार मुद्दा दायर गरेको छ। आयोगले गरेको अनुसन्धानमा आर्थिक वर्ष २०७५-७६ मा प्रति घनफिट ९ रुपैयाँभन्दा बढी राजस्व दर तोकेर उठाउनुपर्नेमा २ रुपैयाँ २५ पैसा मात्र उठाएको पाइएको छ। एक घनफिटबराबर ६ रुपैयाँ ७५ पैसा राजस्व राज्य कोषमा जम्मा हुनुपर्नेमा मिलेमतोमा भ्रष्टाचार भएको दाबी अख्तियारको अभियोग पत्रमा गरिएको छ।

त्यसैगरी नेपाल सरकारले प्राप्त गर्ने मूल्य अभिवृद्धि कर (भ्याट), वागमती प्रदेश सरकारले प्राप्त गर्ने ४० प्रतिशत कर र गोदावरी नगरपालिकाले ६० प्रतिशत राजस्व गुमेको अभियोग पत्रमा उल्लेख छ। तर, नगरपालिकाले २५ प्रतिशत मात्र राजस्व तोकेर त्यसमा पनि १० प्रतिशत छुट दिएर व्यवसायीकै पक्षमा निर्णय गरेको र यो कार्य भ्रष्टाचार निवारण ऐन विपरीतको कार्य भएको अभियोग पत्रमा उल्लेख छ।

लोकेश्वर मन्दिर पुनर्निर्माण हुँदै

भक्तपुर। मध्यपुर थिमि नगरपालिकाको मरुटोलस्थित ऐतिहासिक एवं धार्मिक महत्वको पद्मपाणी लोकेश्वर करुणामय (लुकुमा चो)को मन्दिर पुनर्निर्माण विधिवत रूपमा शुरु भएको छ।

नगरपालिकाको आर्थिक लागतमा उक्त मन्दिर पुनर्निर्माण हुन लागेको हो। नगरपालिकाले चालु आर्थिक वर्ष ५० लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छ। मन्दिर पुनर्निर्माणका लागि उपभोक्ता समितिसमेत गठन गरिएको छ। सोही

उपभोक्ता समितिले पुनर्निर्माणको कार्य शुरु गरिएको हो।

यसवर्ष विनियोजित ५० लाख रुपैयाँबाट शिलान्यासदेखि जग हाल्ने कार्य गरिने र मन्दिरको पूर्ण पुनर्निर्माणका लागि कुल एक करोड ४० लाख लागत इष्टिमेट तयार भएको बताईएको छ।

मन्दिरको पुनर्निर्माणको शुभारम्भ गर्दै नगरपालिकाका नगरप्रमुख सुरेन्द्र श्रेष्ठले ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, धार्मिक, सम्पदाहरूको जिर्णोद्धार, मर्मत,

संरक्षणदेखि पुनर्निर्माणको कार्यमा नगरपालिका सदैव क्रियाशील रहेको बताए। मन्दिरको छानाबाट पानी चुहिएपछि जिर्णोद्धारका लागि गत मंसिरमा उपभोक्ता समिति गठन गरिएको थियो। जिर्णोद्धारका लागि नगरपालिकाको प्राविधिकहरूद्वारा सुक्ष्म अवलोकन र परिक्षणबाट मन्दिर जिर्ण भएको र पुनर्निर्माण गर्नु जरुरी भएको प्रतिवेदन दिएको थियो।

सोही प्रतिवेदनको आधारमा दरवार हेरचाह अड्डा भक्तपुर र पुरातत्व विभाग काठमाण्डौँसँगको समन्वय र छलफलमा मन्दिरको जगदेखि छानासम्म पुनर्निर्माणको कार्य शुरु गरिएको नगरपालिकाले जानकारी दिएको छ। पुनर्निर्माणको शिलान्यास कार्यक्रममा नगर उपप्रमुख विजयकृष्ण श्रेष्ठ, वडा नं. ४ का वडाध्यक्ष, वडा सदस्यलगायतका जनप्रतिनिधिहरू र स्थानीय समाजसेवीहरूको हुभागिता थियो। उक्त अवसरमा मन्दिर आगामी २ वर्षभित्र निर्माण सम्पन्न गर्ने लक्ष्यका साथ काम गरिने जानकारी दिए।

थिमि टाइम्स

– छिमेकी तथा आफ्ना साथीभाइको निन्दा गर्ने बानी परापूर्व कालबाटै मानिसको मनोरंजनको विषय बन्दै आएको छ ।

- प्रेमचन्द

वर्ष १७ अङ्क ३७ नै.सं. ११४४ २०८१ जेठ २३ बुधबार
05 June 2024 Wednesday

सम्पादकीय

दलहरु जनता र देश प्रति गैर जिम्मेवार

हालै केन्द्रमा फेरिएको सत्ता गठबन्धनले प्रदेश राजनीतिमा यस्तै प्रवृत्तिको अभ्यासहरू गरिएका छन् । कोसी र गण्डकी प्रदेशमा देखिएका यस्ता विकृतिलाई सर्वोच्च अदालतले सच्याए पनि मधेस प्रदेशमा पनि त्यस्तै विकृत अभ्यास दोहोर्‍याउन खोजिएको छ ।

मधेस प्रदेशमा सरकारको नेतृत्व गर्ने जनता समाजवादी पार्टी (नेपाल) सत्तारूढ गठबन्धनमै थियो । तर, गठबन्धनमा जसपा नेपाल दुई टुक्रमा विभाजन भए लगत्तै गठबन्धन र सरकारबाट पनि जसपा नेपाल हट्यो ।

यसको असर भने मधेस प्रदेश सरकारमा पर्ने नै भयो । नेकपा (एमाले) र नेकपा (माओवादी केन्द्र)ले मधेस सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता लिए । फलस्वरूप, मधेस सरकारका मुख्यमन्त्रीले प्रदेश सभाबाट विश्वासको मत लिनुपर्ने भयो । यही जेठ २३ मा विश्वासको मत लिन २१ गते प्रदेश सभाको बैठक बोलाउन मुख्यमन्त्रीले अनुरोध गरे । यतिस्मम राजनीतिक घटनाक्रम सहज र स्वाभाविक गतिमा अगाडि बढेको देखिन्छ । तर, मुख्यमन्त्रीले विश्वासको मत लिन लानेबित्तिकै सरकारबाट भर्खरै बाहिरिएकाहरू छटपटिन थाले । मुख्यमन्त्रीलाई विश्वासको मत लिनै नदिएर हटाउने प्रपञ्च रच्दै बहुमत सदस्य पुगेको देखाएर सरकार गठन गर्ने दाबी प्रदेश प्रमुख समक्ष पेस गर्न हस्ताक्षर सङ्कलनमा लागे । यसरी गरिएको हस्ताक्षर सङ्कलनमा स्पष्ट बहुमत नपुगेपछि आइतवार बुझाउने भनिएको पत्र प्रदेश प्रमुखलाई बुझाइएको भने छैन ।

मुख्यमन्त्रीलाई विश्वासको मत लिन नदिने असंवैधानिक र अराजनीतिक षड्यन्त्र सफल भने भएन । प्रदेश सभाको बैठक बोलाइएकाले संविधानअनुसारै मुख्यमन्त्रीको शक्ति परीक्षण हुने अपेक्षा गर्न सकिन्छ ।

यसअघि कोसीमा पहिले सभामुखलाई सत्ता पक्षमा गणना गरेर असंवैधानिक कार्य गरिएको थियो भने पछिल्लोपटक प्रदेश प्रमुखसँग हुँदैनभएको अधिकार प्रयोग गरेर मुख्यमन्त्री नियुक्त गरिएको छ । गण्डकीमा संविधानमा लेखिएअनुसारको सत्ता नपुग्दा पनि विश्वासको मत पाएको घोषणा गरिएको थियो । कोसीको पछिल्लो मुद्दा सर्वोच्च अदालतमा विचाराधीन छ । गण्डकीमा मुख्यमन्त्रीले पाएको भनिएको विश्वासको मत बदर गरी परमादेशअनुसार अर्को सरकार गठन भएको छ ।

राजनीति गर्नेहरू सत्तामा पुग्न चाहनु स्वभाविक हो किनकी राजनीतिक दलका नेताहरूको उद्देश्य पनि हो । तर, त्यसकै लागि अहिलेका राजनीतिक दलका नेताहरूले गर्ने व्यवहार भने लाजमर्दो छ । मुख्यमन्त्रीले विश्वासको मत लिने समयसम्म पनि कुनै धैर्य नगर्नेहरूले देश, आम जनसमुदाय र लोकतान्त्रिक पद्धतीको रक्षा गर्न नसक्ने राजनीतिक विश्लेषकहरूको मत छ । साथै ती राजनीतिक दलका नेताहरूले सामान्य नैतिकतासमेत देखाउन नसक्नु दलहरूको जनता र देश प्रतिको गैर जिम्मेवारपन हुन् ।

सहकारी, लघुवित्तले चुलुम्मै डुबे बचतकर्ताहरु !

● रुषा थापा

राज्यलाई राजस्व छुल्न खोज्दा अहिले अधिकांश आफैं डुबेका छन् । एक करोडमा किनबेच भएको घरजग्गा मालपोतमा नामसारी गर्ने समयमा पन्ध्र लाखमा किनबेच भएको देखाएर त्यतिको मात्र राजस्व बुझाइयो । र, ८५ लाखको राजस्व छुल्यो । गाडी पनि बीस लाखमा किनबेच गरिँदा यातायात कार्यालयमा नामसारी गर्ने समयमा तीन लाख देखाइयो ।

यता, बैंकले सय रुपैयाँ कित्तामा निष्काशन गरेको सेयर १७ सयमा किनबेच गरिएपनि सय रुपैयाँको मात्र राजस्व तिर्यो । योसँगै जसले भ्रष्टाचार गरेर कमाएको सम्पत्ति जुन स्रोत देखाउन सक्दैन, त्यस्तो रकम निजी बैंक वा वित्तिय संस्थामा राखियो । सरकारी बैंकमा दश लाखभन्दा बढी रकम राख्दा स्रोत खुलाउनुपर्छ ।

आय आर्जनको स्रोत खुलाउन नसकेपछि प्राइभेट बैंक, सहकारी, लघुवित्त, फाइनान्समा मानिसहरूले एकमुट जम्मा गरे । एकातिर स्रोत पनि खुलाउनु नपर्ने, अर्कातिर ब्याज पनि धेरै आउने भएपछि सर्वसाधारण, व्यापारी, व्यवसायी लगायतले गैरकानूनी रुपमा आय आर्जन गरेको वा स्रोत खुलाउन नसकेको रकम प्राइभेट बैंक तथा वित्तिय संस्थामा थुपारे ।

सरकारी बैंकले स्रोत नखुलेको रकम समेत जम्मा गर्न दिएको भए त्यस्ता रकम प्राइभेट बैंक, सहकारी, लघुवित्त, फाइनान्समा जाँदैन्थ्यो । अहिले सहकारीको भागभाग चलेको छ । प्राइभेट बैंक पनि टाट पल्टिने अवस्थामा पुगेका छन् । लघुवित्त, फाइनान्सहरूमा पनि समस्या देखिएका छन् । निजी बैंक तथा वित्तिय संस्था डुबेसँगै आज अधिकांश डुबेका छन् ।

राज्यलाई राजस्व छुल्न खोज्दा धेरैले आफ्नो पैसा गुमाएका छन् । सम्बन्धित स्थानीय तह वा सरोकारवाला निकायले पनि घरजग्गा, गाडी र सेयरको कारोबार रकमबारे अनुगमन गरेनन् । राजस्व छुल्न दुई करोडमा घरजग्गा किनबेच भएमा एक करोड देखाइयो । यता स्थानीय तहहरूले पनि आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्र कतिमा घरजग्गा, गाडी र सेयरको खरिदबिक्री भइरहेको छ ? भनेर अनुगमन गरेनन् वा गर्न चाहनन् ।

यसले गर्दा सरकारी बैंकमा जम्मा हुनुपर्ने रकम सबै प्राइभेट बैंक तथा वित्तिय संस्थामा थुप्रियो र ती वित्तिय संस्थाहरू सर्वसाधारणको रकम पचाएर भागे । अमेरिका, अस्ट्रेलिया, क्यानडा लगायत विकसित मुलुक जाँदा आफ्नो धनसम्पत्ति र आम्दानीको स्रोतबारे सबै खुलाउनुपर्छ । अहिले अधिकांश अभिभावक आफ्नो छोराछोरी विकसित मुलुक जाने भएपछि सम्पत्ति विवरण बुझाउन वडा, नगरपालिका पुग्छन् ।

उनीहरू धेरैभन्दा धेरै सम्पत्ति देखाउँछन् । तर, वडाध्यक्ष, जनप्रतिनिधि वा कर्मचारीहरूले नै आम्दानीको स्रोत नदेखाउनुस्, भोलि तपाईंले राज्यलाई कर तिर्नुपर्छ भनेर भनेको पनि कतिपय घरधनी वा सर्वसाधारणहरू बताउँछन् । अहिले घरधनीहरू एउटै कोठाको मासिक पाँच हजारदेखि बीस हजार उठाउँछन् ।

एक फ्याटको ३५ हजारदेखि तीन लाख र एउटा सटरको ३० हजारदेखि १८ लाखसम्म असुल्छन् । खाली सटर २० लाखदेखि ६० लाखमा किनबेच हुन्छ । यद्यपि, भाडा लिएको भौचर उनीहरूसँग पनि हुँदैन । राज्यलाई राजस्व छुल्न घरधनीहरू कोठा खाली रहेको वा आफन्तलाई यत्तिकै बस्न दिएको भन्दै वडालाई घरबहाल कर तिर्दैनन् ।

घरबहाल कर नतिरेपछि सरकारी बैंकमा सो रकम राख्नुपरेमा स्रोत खुलाउन सकिँदैन । स्रोत खुलाउन नसकेपछि त्यो रकम आफैं गैरकानूनी हुन्छ । अनि यस्तो रकम प्राइभेट बैंक, सहकारी, लघुवित्त, फाइनान्समा जम्मा गरियो ।

अहिले सहकारी, लघुवित्तका पीडित बचतकर्ताहरू भन्छन्, 'हिजो सरकारी बैंकमा रकम जम्मा गर्न खोज्दा स्रोत खुलाउनुस् भनियो । हामीले स्रोत खुलाउन सकेनौं । अनि बाध्य भएर सहकारी, लघुवित्तमा रकम जम्मा गरौं । अहिले सरकारलाई हाम्रो बचत डुब्दा समेत केही मतलब छैन ।'

सरकारले स्रोत नखुलाई जति पनि रकम सरकारी बैंकमा बचत गर्न दिएको भए आज आफुहरू नडुबे उनीहरू बताउँछन् । आफुहरू डुब्नुमा सरकारकै गल्ती भएको पीडितहरूको ठम्याई छ । अहिले करोडौं जनता सहकारी, लघुवित्त, फाइनान्सका कारण डुबेका छन् । तर, यसमा आफ्नो पनि कमीकमजोरी छ कि ? भनेर सरकार सोच्दैन ।

सरकारी बैंकले जनतालाई छिटोछरितो सेवा दिन नसक्दा वास्रोत नखुलेको रकम राख्न नमान्दा जनता सहकारी, लघुवित्त, फाइनान्समा जाकिए भनेर सरकारले अभै महसुस गरेको छैन । राष्ट्र बैंकले पनि यसबारे अध्ययन गरेको छैन । जनता अहिले पनि सरकारमाथि विश्वास गर्छन् । सरकारी बैंकमाथि विश्वास गर्छन् ।

तर, सरकार चाहिँ अकुंश लगाइरहेको छ । प्राइभेट बैंक, सहकारी, लघुवित्त, फाइनान्सजसरी सरकारी बैंकले सेवा प्रवाह गरेन । कर्मचारी खटाएर घरघरमै पैसा उठाउन लगाएन । न त सेवाग्राहीसँग मिठो बोलीवचन नै गरे, सरकारी बैंकका कर्मचारीहरूले । यसरी सरकारी बैंकबाट वाकदक्क भएर सर्वसाधारणले निजी रोजेका हुन् ।

बचतको ब्याज र सेवा पनि छिटोछरितो प्रवाह गर्नुका साथै सेवाग्राहीसग राम्रो बोलीवचनले जनता प्राइभेट बैंक, सहकारी, लघुवित्त, फाइनान्सतर्फ मोडिए । तर, यस्ता संस्थाले बचत जथाभावी लगानी गरेर बचतकर्तालाई घर नघाटको बनाए ।

अहिले पनि राष्ट्र बैंकले सरकारी बैंकमा स्रोत नखुलाई दश लाखभन्दा बढी रकम पनि राख्न नपाइने भनेर नीति नियम बनाएको छैन । यसतर्फ कुनै पनि सम्बन्धित निकायको ध्यान गएको देखिँदैन । सरकारी बैंक निकै कम ठाउमा मात्र छन् । यसले गर्दा पनि सरकारी बैंक नभएकै कारण सर्वसाधारण प्राइभेट बैंक, सहकारीमा बचत गर्न बाध्य भएका हुन् ।

अब सरकारले सरकारी बैंकको शाखा हरेक क्षेत्रमा विस्तार गर्नुपर्छ । कर्मचारीहरूको बोलीवचनमा सुधार ल्याउनुपर्छ । सरकारी बैंकको सेवासुविधामा परिवर्तन वा सुधार ल्याउन सकिएमा जनता निजी बैंक वा सहकारीमा जाँदै जाँदैनन् । सरकारी बैंकका कर्मचारी जनताले तिरेको करबाट तलबभत्ता खान्छन् । पोशाक लगाउँछन् । सेवासुविधा उपभोग गर्छन् । तर, जनताकै काम उनीहरू गर्दैनन् । सरकारी बैंकका कर्मचारीले जनताको काम छिटोछरितो गरेनन् । अनि सर्वसाधारण प्राइभेट बैंकमार्फत माडिए । सहकारी रातारात भाग्यो । प्राइभेट बैंकका कर्मचारीहरूले बचतकर्ताको रकम खाताबाटै चोरेको घटना बाहिरिएका छन् ।

यसले प्राइभेट बैंक, सहकारीप्रति सर्वसाधारणको विश्वास घट्दै गएको छ । यही बेला सरकारी बैंकले जनताको मन जित्न सकेमा प्राइभेट बैंक, सहकारी, लघुवित्तको आवश्यकता नै पर्दैन । त्यसैले, अब सरकारी बैंकले सेवा प्रवाहमा सुधार ल्याउनुपर्छ । प्राइभेट बैंक, सहकारी, लघुवित्त जनताको सेवाको लागि होइन, नाफाको लागि खोलिएका संस्था हुन् ।

जिरा पानी पिउनुका फाइदा

भेटीको विषयमा सरकार
अनविज्ञ भैँ छ । जसले गर्दा धार्मिक
स्थलभित्र बेतिथि, भ्रष्टाचार, लुट
मौलायो । आस्थाको केन्द्रमा
चोरी भइरहेको छ । यद्यपि
सरकार मौन छ । नेपालीहरु धेरै
नै धार्मिक छन् । दर्शन गर्नका
लागि टाढाटाढासम्म धाउँछन्

यतिसम्मको मठमन्दिर,
हुंगेधारा, तालपोखरीमा समेत
मान्छेहरुले कुदृष्टि लगाए। जसका
कारण यी सम्पत्ति जोगाउन
सकस परेको छ। मठमन्दिर
कच्क पारेर घर बनाइएको छ।

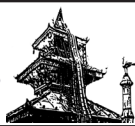
केही दिनअघि नेकपा
एमालेका अध्यक्ष केपी शर्मा
ओलीले सुकुम्बासीलाई जग्गा
बाँड्नुपर्छ भन्ने भाषण गरे। पहिले
नै भूमाफियाले अधिकांश जग्गा
आफ्नो नाममा लगिसके। बाँकी
भएका केही पनि राजनीतिक
दलका कार्यकर्ताले सुकुम्बासी

बालेन साहले सरकारी
सम्पत्ति खोजिरहेका छन् । अन्य
दुलुदुलु रमिता हेरेर बसेका छन् ।
तिनले बालेनबाट केही सिक्नुपर्ने
थियो । काम गर्नेको विरोध र
समर्थन दुवै हुन्छ । काम गर्दा
गाली र तांला दुवै पाइन्छ । काम
नगर्नेले के पाउँछन् ? सधैले
कडाइ गर्ने हो भने स्थानीय
तह तालान् । होइन् भने 'दिन
कटाउने र माना पचाउने' काम
मात्रै हुन्छ । -भक्तपुर

रगतमा चिनीको मात्रा नियमन गर्छः
जिराले इन्सुलिन सेवेदशशीलता र ग्लुकोजको अवशोषणलाई
मुद्धार रगतमा चिनीको मात्रा नियमन गर्न मद्दत गर्छ । बिहान जिरा
गानीको सेवन गर्दा दिनभर नै शरीरमा चिनीको मात्रा स्थिर राख्न
मद्दत मिल्छ ।

मसला बिग्रिएको छ कि छैन कसरी थाहा पाउने ? सामान्यतया सुकाइएका जडीबुटी र मसला चाँडै बिग्रिदैनन् । मसलाको स्वाद, शक्ति र रङ्ग परिवर्तन भएको छ भने फेर्नु बेस हुन्छ । यसको मतलब यसलाई खानामा प्रयोग गर्दा बिरामी नै गरिन्छ भन्ने हुँदैन । हरेक मसलाको प्याकेटमै एक्सपायरी मिति लेखिएको हुन्छ । मिति सकिसकेका मसला वा जडीबुटी प्रयोग गर्दा घाँसे हानि त हुँदैन । तर खानामा पहिला जस्तो स्वाद, सुगन्ध, लेभर र रङ्ग आउँदैन । मसला ओसिएको छ भने पनि प्रयोग नगर्नु श्रेष्ठ हुन्छ ।

दश वर्ष पछि विश्वकप खेल्दै नेपाल

भक्तपुर । क्रिकेट टि-२० को नवौँ संस्करण विश्वकप यही जुन १ तारिख शनिवारदेखि अमेरिका र वेस्ट इन्डिजको संयुक्त आयोजनामा शुरु हुदैछ । वेस्ट इन्डिज दोस्रो पटक विश्वकप आयोजना गर्ने पहिलो मुलुक बन्दै गर्दा यस संस्करणमा पहिलो पटक २० राष्ट्रको सहभागीता रहने छ । सहभागी २० राष्ट्रलाई चार समूहमा विभाजन गरिएको छ ।

प्रतियोगिताको समूह ए मा
पाकिस्तान, भारत, क्यानडा, अमेरिका र
आयरल्याण्ड, समूह बि मा इङ्ल्याण्ड,
अर्जेन्टिना, नामिबिया, स्कटल्याण्ड र
ओमान, समूह सी मा न्युजिल्याण्ड, वेष्ट
इण्डिज, अफगानिस्तान, पपुवा न्युगिनी र
युगाण्डा, समूह डि मा दक्षिण अफ्रिका,
श्रीलंका, बंगलादेश, नेपाल र नेदरल्याण्ड
छन् ।

पहिलो संस्करण २००७ बाट सुरु भएको थियो । विश्वकपमा हालसम्म २९ देशले सहभागिता जनाइसकेको छ । यस संस्करणमा आयोजक अमेरिका, क्यानडा र युगान्डाले विश्वकपमा पहिलो पटक सहभागिता जनाउँदै छन् ।

प्रतियोगिताको नवौँ संस्करणसम्म आइपुग्दा अहिलेसम्म टि-२० विश्वकपको उपाधि जित्ने राष्ट्रको संख्या ६ पुगेको छ । अहिलेसम्म इङ्ल्यान्ड र वेस्ट इन्डिजले दुई दुई पटक उपाधि जितेको छ भने पाकिस्तान, अस्ट्रेलिया, श्रीलंका र भारतले समान एक एक पटक उपाधि जितेका छन् ।

१) पहिलो संस्करण : टि-२०
विश्वकपको पहिलो संस्करण सन् २००७
मा दक्षिण अफ्रिकामा भएको थियो । जसमा
१२ देशको सहभागिता रहेको थियो ।
पहिलो संस्करणमा पाकिस्तानलाई पाँच
रनले हराउँदै पहिलो टि २० विश्वकपको
उपाधि भारतले जितेको थियो ।

भारतले दिएको १ सय ५८ रनको लक्ष्य पछ्याउने क्रममा पाकिस्तान निर्धारित २० ओभरमा २ बल बाँकी छँदै अर्थात १९ दशमलव ४ ओभरमा १५२ रन बनाएर अलआउट हुँदै पहिलो संस्करणमा उपविजेतामा समित बनेको थियो ।

२) दोस्रो संस्करण : टि-२०
विश्वकपको दोस्रो संस्करण २००
९ मा इङ्गल्यान्डमा भएको थियो । यो
विश्वकपमा पनि अघिल्लो विश्वकपमा भन्दा
१२ देशको सहभागिता रहेको थियो । दोस्रो
संस्करणको विश्वकपमा श्रीलंकामाथि द

विकेटको सहज जित निकाल्दै पाकिस्तान
च्याम्पियन भएको थियो ।

श्रीलंकाले दिएको १ सय ३९ रनको लक्ष्य पाकिस्तानले १८ दशमलव ४ ओभरमा २ विकेट मात्र गुमाएर पूरा गरेको थियो ।

३) तेस्रो संस्करण : टि-२० विश्वकपको तेस्रो संस्करण २०१० मा वेस्ट इन्डिजमा आयोजना भएको थियो । तेस्रो संस्करणको विश्वकपमा पनि १२ राष्ट्रको सहभागिता रहेको थियो । यस संस्करणमा अस्ट्रेलियालाई सात विकेटले हराउँदै इङ्ल्यान्ड च्याम्पियन भएको थियो । अस्ट्रेलियाले दिएको १ सय ४८ रनको लक्ष्य इङ्ल्यान्डले १७ ओभरमा ३ विकेट गमाएर पूरा गरेको थियो ।

४) चौथो संस्करण : टि-२०
विश्वकपको चौथो संस्करण सन् २०१२
मा श्रीलंकामा आयोजना भएको थियो ।
यस संस्करणको विश्वकपमा श्रीलंकाले
३६ रनले पराजित गर्दै वेस्ट इन्डिज
च्याम्पियन भएको थियो । यस संस्करणमा
पनि १२ देशको सहभागिता रहेको थियो ।
वेस्ट इन्डिजले दिएको १ सय ३८ रनको
लक्ष्य पछ्याएको श्रीलंका १८ दशमलव
४ ओभरमा १ सय १ रनमा समेटिएको
थियो ।

५) पाँचौ संस्करण : टि-२०
विश्वकपको पाँचौ संस्करण सन् २०१४ मा बंगलादेशमा आयोजना भएको थियो । यस विश्वकपमा पहिलो पटक १६ देशको सहभागिता रहेको थियो । यस संस्करणमा भारतलाई ६ विकेटले पराजित गर्दै श्रीलंका च्याम्पियन बनेको थियो । भारतले दिएको १ सय ३१ रनको लक्ष्य श्रीलंकाले १७ दशमलव ५ ओभरमा ४ विकेट गुमाएर पूरा गरेको थियो ।

यस प्रतियोगितामा नेपाल पनि छनोट भएको थियो । प्रतियोगितामा नेपालले अफगानिस्तान र हङकङलाई पराजित गरेको थियो भने बंगलादेशसँग पराजितहुँदै नेट रनरेटको आधारमा दोस्रो चरणमा छनोट हुन असफल बनेको थियो ।

६) छैठौँ संस्करण : टि-२० विश्वकपको छैठौँ संस्करण सन् २०१६ मा भारतमा आयोजना भएको थियो । यस संस्करणको विश्वकपमा पनि १६ राष्ट्रको नै सहभागिता रहेको थियो । भारतमा आयोजना भएको यस विश्वकपमा इङ्गल्यान्डलाई ४ विकेटले पराजित गर्दै वेस्ट इन्डिज दोस्रो पटक च्याम्पियन भएको थियो । इङ्गल्यान्डले

दिएको १ सय ५६ रनको लक्ष्य वेस्ट इन्डिजले १९ दशमलव ४ ओभरमा ६ विकेट गमाएर परा गरेको थियो ।

७) सातौँ संस्करण : टि-२०
विश्वकपको सातौँ संस्करण सन् २०२१
मा ओमान र युएईमा संयुक्त रूपमा
आयोजना भएको थियो । पहिलो पटक
दुई राष्ट्रमा आयोजना भएको टी-२०
विश्वकपमा १६ राष्ट्रको नै सहभागिता
थियो । सातौँ संस्करणको विश्वकपमा
न्युजिल्यान्डलाई पाँच विकेटले पराजित
गर्दै अस्ट्रेलिया च्याम्पियन भएको थियो ।
न्युजिल्यान्डले दिएको १ सय ७३ रनको
लक्ष्य अस्ट्रेलियाले १८ दशमलव ५
ओभरमा ५ विकेट गुमाएर पूरा गरेको
थियो ।

८) आठौँ संस्करण : टि-२०
विश्वकपको आठौँ संस्करण सन् २०२२
मा अस्ट्रेलियामा आयोजना भएको
थियो । यस संस्करणको विश्वकपमा
पनि अघिल्लो संस्करणमा भै १६ राष्ट्रकै
सहभागिता रहेको थियो । यस विश्वकपमा
पाकिस्तानलाई पाँच विकेटले पराजित गरि
इङ्ल्यान्ड दोस्रो पटक च्याम्पियन भएको
थियो । पाकिस्तानले दिएको १ सय ३८
रनको लक्ष्य इंग्ल्यान्डले ११ ओभरमा पाँच
विकेट गमाएर पूरा गरेको थियो ।

यस नेपालले टि-२० विश्वकपमा दश वर्ष पछि दोस्रो पटक खेल्दै छ । नेपाल २० राष्ट्र सहभागी प्रतियोगिताको समूह डी मा रहेको छ । नेपाल रहेको समूहमा नेदरल्यान्ड्स, दक्षिण अफ्रिका, श्रीलंका र बंगलादेश छन् ।

विश्वकपमा नेपालको पहिलो खेल ४ जुन अर्थात जेठ २२ मंगलबारको दिन नेदरल्यान्ड्ससँग हुनेछ । यो खेल नेपाली समयअनुसार बेलुका सवा ९ मा अमेरिकाको डालसमा हुनेछ । विश्वकपको दोस्रो खेलमा नेपालले १२ जुन अर्थात ३० जेठ बुधबारको दिन लाउडेरहिलमा खेल्नेछ । दोस्रो खेलमा श्रीलंकसँग खेल्ने नेपालको यस खेल नेपाली समयअनुसार बिहान सवा ५ मा हुनेछ ।

दोस्रो खेल पछि आफ्नो बाँकी दुई खेलका लागि नेपाल वेस्ट इन्डिज जानेछ। वेस्ट इन्डिजमा १५ जुन अर्थात असार १ मा दक्षिण अफ्रिकासँग खेल्नेछ। यो खेल पनि नेपाली समयअनुसार बिहान सवा ५ मा हुनेछ। खेल सेन्ट भिन्सेन्टमा हुनेछ। विश्वकपको समूह चरणको चौथो तथा अन्तिम खेल १७ जुन अर्थात असार ३ मा बंगलादेशसँग सेन्ट भिन्सेन्टमा नै खेल्नेछ। यो खेल पनि नेपाली समयअनुसार बिहान सवा ५ मा हुनेछ।

विश्वकपमा सहभागीता जनाउने १५ सदस्यीय नेपाली टोलीको नेपाल क्रिकेट संघ (क्यान) ले घोषणा गरिसकेको छ । टोलीमा रोहितकुमार पौडेल (कप्तान), कुशल भर्तेल, आसिफ शेख, कुशल मल्ल, सन्दीप जोरा, गुलसन भ्वा, अनिल शाह, दीपेन्द्रसिंह ऐरी, ललितनारायण राजवंशी, प्रतिष्ठा जिशी, करण केसी, सोमपाल कामी, अभिनास बाहोरा, सागर ढकाल र कमलसिंह ऐरी छन् ।

जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई

**जस्ता व्यक्तिगत घटना
घटेको ३५ दिन भित्र
निःशुल्क रुपमा
वडा कार्यालयमा
दर्ता गरौं
र मराजौं ।**

स्थानीय सरकार

मध्यम श्रमि नगन्यानिब

मध्यपुर थिमि नगरपालिका

नगर कार्यापालिकाको कार्यालय

मध्यपुर थिमि, भक्तपुर
बागमती प्रदेश, नेपाल

जन्म

जन्म गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब

- जन्म भए पछि सरकारी तथिनी नगन्यानिब
- सरकारी कार्यालय भए पछि जन्म भएको भए जन्म प्रमाण पत्र, सरकारी कार्यालय भए पछि जन्म भएको भए जन्म प्रमाण पत्र
- जन्म भएको भए जन्म प्रमाण पत्र नभएको भए जन्म प्रमाण पत्र
- जन्म भएको भए जन्म प्रमाण पत्र नभएको भए जन्म प्रमाण पत्र
- जन्म भएको भए जन्म प्रमाण पत्र नभएको भए जन्म प्रमाण पत्र

मृत्यु

मृत्यु गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब

- मृत्यु भएको भए जन्म प्रमाण पत्र नभएको भए जन्म प्रमाण पत्र
- मृत्यु भएको भए जन्म प्रमाण पत्र नभएको भए जन्म प्रमाण पत्र
- मृत्यु भएको भए जन्म प्रमाण पत्र नभएको भए जन्म प्रमाण पत्र
- मृत्यु भएको भए जन्म प्रमाण पत्र नभएको भए जन्म प्रमाण पत्र
- मृत्यु भएको भए जन्म प्रमाण पत्र नभएको भए जन्म प्रमाण पत्र

विवाह

विवाह गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब

- विवाह गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब
- विवाह गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब
- विवाह गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब
- विवाह गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब
- विवाह गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब

सम्बन्ध विच्छेद

सम्बन्ध विच्छेद गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब

- सम्बन्ध विच्छेद गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब
- सम्बन्ध विच्छेद गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब
- सम्बन्ध विच्छेद गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब
- सम्बन्ध विच्छेद गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब
- सम्बन्ध विच्छेद गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब

बसाई सराई

बसाई सराई गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब

- बसाई सराई गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब
- बसाई सराई गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब
- बसाई सराई गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब
- बसाई सराई गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब
- बसाई सराई गर्दा सरकारी तथिनी नगन्यानिब

मातृभाषा.....

उहाँले नगरपालिकाले मातृभाषा संरक्षणको लागि काम गरिरहेको बताउँदै यहाँको मौलिक स्थाननामको संरक्षणका लागि ती नामहरूलाई पुनःस्थापना गरिरहेको जानकारी दिनुभयो ।

उ ह ा ं ल े अन्तर्राष्ट्रिय मातृभाषा पत्रकारिता सम्मेलनमा सहभागीहरूले मध्यपुर थिमिका सम्पदाहरूको पदयात्रा गर्नु र मध्यपुर थिमिमा समापन कार्यक्रम गर्नुले यहाँको मौलिक कलासँस्कृति र सम्पदाहरूको प्रचारमा सहयोग पुग्ने र पर्यटन उद्योगमा थप टेवा पुग्ने विश्वस व्यक्त गर्नुभयो ।

दक्षिण एसियाली पत्रकारहरूबीच मातृभाषाको पत्रकारिताको विकासको लागि ज्ञान र अनुभव आदानप्रदान गर्ने उद्देश्यले शनिबार राजधानीमा पहिलो अन्तर िष्ट्रिय मातृभाषा पत्रकारिता सम्मेलन शुरु भएको थियो ।

नेपालभाषाको पत्रकारिता सय वर्ष पुगेको सन्दर्भमा नेवा: पत्रकार राष्ट्रिय दबूले सार्क जर्नालिस्ट फोरम र नेपाल आदिवासी जनजाति पत्रकार महासंघ (फोनिज) को सहकार्यमा सो सम्मेलन आयोजना गरिएको हो ।

पाटन निवासी धर्मादित्य धर्माचार्य (जगतमान वैद्य) ले वि.सं १९८२ मा (नेपाल संवत् १०४५ बुद्धजयन्तीको दिन) भारतको कलकत्ताबाट बुद्ध धर्म र पछि बुद्ध धर्म व नेपालभाषा नामकरण गरी पत्रिका प्रकाशन गर्नुभएको थियो। सोही सन्दर्भलाई लिएर वर्षभरि विविध कार्यक्रम आयोजना गरी मातृभाषा पत्रकारिता शताब्दी वर्ष मनाउने निर्णयअनुरूप सो सम्मेलन आयोजना गरिएको हो । सम्मेलनको उद्घाटन पूर्वराष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले गर्नुभएको थियो ।

नेवा: पत्रकार राष्ट्रिय दबूका केन्द्रीय अध्यक्ष नृपेन्द्रलाल श्रेष्ठले २०७५ साल जेठ २ गते बुधवार र २०७९ असार २१ मंगलवारमा क्रमश: प्रथम र दोस्रो मातृभाषा पत्रकारिता सम्मेलनपछि भएको सो सम्मेलन नेपालमै पहिलोपटक आयोजना गरिएको दावी गर्नुभयो ।

नेपाल आदिवासी जनजाति पत्रकार महासंघ (फोनिज) का अध्यक्ष गजुरधन राईले मातृभाषाको पत्रकारिता विकासको लागि राज्यले गर्नुपर्ने कार्यहरू सम्बोधनका लागि घघघच्याउन टेवा पुर्‍याउने बताउनुभयो ।

सार्क जर्नालिस्ट फोरमका अध्यक्ष राजु लामाले मातृभाषाको पत्रकारिताको विकासको लागि दक्षिण एसियाली पत्रकारहरूबीच आपसी ज्ञान र सीपको आदानप्रदान र वातावरण बनाउन महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने बताउनुभयो ।

सम्मेलनमा दक्षिण एसियाका नेपालसहित भारत, बंगलादेश र भुटान पत्रकारिता अध्ययता र विज्ञहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

सूचना....

अवसर पनि भएको बताए । “सरकारी कार्यालयका लागि सूचना उपलब्ध गराउनु नै कार्यसम्पादन र उपलब्धीको प्रचारप्रसारको अवसर पनि हो,” उनले भने । प्रजिअ श्रेष्ठले सूचनाको वर्गीकरणको आवश्यकता औल्याउँदै सूचना अधिकारीले दिन नमिल्ने सूचनालाई कारण खुलाई दरपिठ गर्न सक्ने व्यवस्था पनि ऐनमा भएको प्रष्ट पारे । “गोप्य राख्नुपर्ने संवेदनशील सूचना दिनुपर्दैन तर त्यसको उचित कारण भने उल्लेख गरिदिनुपर्छ,” उनले भने ।

प्रजिअ श्रेष्ठले राष्ट्रिय सूचना आयोगले उत्कृष्ट सूचना अधिकारी, सूचना मागकर्ता र सूचना अभियन्तालाई सम्मान र पुरस्कृत गर्ने जानकारी गराउँदै सूचनाको हक कार्यान्वयनका लागि प्रेरित गरे । जिल्ला प्रशासन कार्यालयका सूचना अधिकारीसमेत रहेका सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी डोरेन्द्र निरौलाले कतिपय सूचना मागकर्ताले जुनसुकै बेला सम्पर्क गर्ने र आक्रोशित शैलीमा प्रस्तुत हुने अनुभव सुनाउँदै सूचना अधिकारी आवेशमा आउन नहुने बताए ।

भक्तपुर नगरपालिकाका सूचना अधिकारी दामोदर सुवालले सूचना अधिकारी नतोक्ने सार्वजनिक संस्थालाई कसरी बाध्यकारी बनाउने भन्ने जिज्ञासा राखे । चाँगुनारायण नगरपालिकाका सूचना अधिकारी अनुप लामिछानेले चाँगुनारायणले सूचनाको हक संरक्षण र सम्बर्धनका लागि नगरपालिकाले अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने योजना रहेको बारे अवगत गराए ।

त्यसैगरी जिल्ला प्रहरी परिसर भक्तपुरको सूचना अधिकारी रहेका डिएसपी राजन कार्कीले सूचना अधिकारीका लागि तालिमको व्यवस्था हुनुपर्ने बताए । नेपाल पत्रकार महासंघ जिल्ला शाखा भक्तपुरका सचिव संजीप घिमिरे शुभचिन्तकले सूचना अधिकारीहरूलाई क्षमता अभिवृद्धि र थप अभिमुखीकरण आवश्यक परे महासंघले सहकार्य गर्न सक्ने बताउँदै सरकारी कार्यालयमा मात्र नभई सार्वजनिक सरोकारका सबै संघसंस्थालाई समेत सूचनामैत्री बनाउन सूचना अधिकारीको व्यवस्थालाई कडाइका साथ लागू गर्नुपर्नेमा जोड दिए ।

जिल्लास्थित सरकारी कार्यालयका सूचना अधिकारी सम्मिलित सो कार्यक्रममा अधिकांश वक्ताहरूले जिल्लामा दुःख दिने मनशायले सूचना माग गर्ने प्रवृत्ति रहेको गुनासो गरेका थिए। उनीहरूका अनुसार प्रयोजन नखुलाई सूचना माग गर्ने र एउटै व्यहोराको सूचना सबै कार्यालयसँग माग गर्ने प्रवृत्ति पनि देखिएको छ । कार्यक्रममा सूचनाको हक र कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै जिल्ला हुलाक कार्यालय भक्तपुरकी कार्यालय प्रमुख सीता लिम्बुले भक्तपुरमा

सूचनाको हकको कार्यान्वयन सन्तोषजनक देखिएको बताए । उनले जिउज्यानसँग सम्बन्धित सूचना २४ घण्टा भित्र दिनुपर्ने र अन्य सूचना सकेसम्म छिटो दिनुपर्नेमा जोड दिए । सूचना माग्ने तर प्राप्त सूचनाको दुरुपयोग गर्नेलाई कानुनी कारवाहीको व्यवस्था रहेको समेत उनले जानकारी दिए ।

उनले सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ मा सार्वजनिक निकायमा भएको, भैरहेका वा हुनसक्ने भ्रष्टाचार, अनियमितता र प्रचलित कानुनले अपराध मान्ने गतिविधिबारे सूचना दिन सूचना अधिकारी भैराख्नु नपर्ने भन्दै त्यस्तो सूचना दिनु सार्वजनिक निकायका हरेक कर्मचारीको दायित्व भएको पनि प्रष्ट पारे ।

मध्यपुर.....

परिकार हो । नेवारी सँस्कृतिमा वः विभिन्न प्रयोजनका लागि विभिन्न प्रकारका वः तयार गरिन्छ । केही वः परिकार खानाको रुपमा उपयोग गरिन्छ भने केही वःका परिकार मृत्यु संस्कार र पुजामा नभई नहुने हुन्छ ।

वः मास, मुगी तथा अन्य विभिन्न गोडानुडी भिजाइ सफा गरी पिसेर आफूलाइ मनपर्ने अण्डा, माछा, मासु तथा मरमसला मिलाइ टावामा विभिन्न पकाइन्छ । माय् वः, मुँ वः, मुसु वः, भुति वः, तरकारी वः, ला वः/लापि वः, खें वः, खल्वा वः, भु वः/तःपा वः, सू वः/बारा वः वःका परिकार हुन ।

नेवा समुदायको विशिष्टकृत खाना वःको प्रवर्द्धनका साथै मध्यपुर थिमिको मौलिक कलासँस्कृति, सम्पदाहरूको प्रचार प्रसार गरी आन्तरिक र बाह्य पर्यटकको आगमनमा वृद्धि गर्ने उद्देश्यले वः फेस्टिबल आयोजना गर्न लागिएको मध्यपुर पर्यटन विकास समितिका संयोजक रमेश प्रजापतिले बताउनुभयो ।

युनेस्कोमा सुचीकृत रहेको कोरियन अचार किम्वी बनाउने चाइनिज क्याबेज नेपाल भरीकै उत्कृष्ट उत्पादन नगदेशबासीले गर्दै आएको र यसलाई थप प्रवर्द्धन गर्न पनि वः फेस्टिबलमा ग्गिन एगो एक्स्पोलाई पनि सँगसँगै लान खोजिएको प्रजापतिले जानकारी दिनुभयो ।

उहाँले पर्यटनलाई स्थानीय जनताको आयआर्जनमा जोड्ने लक्ष्यका साथ वः फेस्टिभललाई स्थानीयको आयआर्जनसँग जोड्ने प्रयास गरिएको जानकारी दिनुभयो । महोत्सवमा १८ वटा खानाको स्टल र ७ वटा मध्यपुर थिमिका जनताले उत्पादन गरेका विभिन्न ग्गिन भेजिटेबल तथा कोरियन खाना किम्वी लगायत परम्परागत तथा साँस्कृतिक उत्पादन एवम् हस्तकलाका सामान बिक्रि वितरण स्टल रहने छ । यसका साथै वः फेस्टिबलमा स्थानीय कलाकारका साथै निशा देसारलगायतका कलाकारहरूले विभिन्न सांगीतिक प्रस्तुती पस्कने छन ।

फेस्टिबल सम्पन्न गर्न करिव ८ लाख रुपैया खर्च हुने र त्यसका लागि मध्यपुर थिमि नगरपालिका र स्वतःस्फुर्त रुपमा सहयोग गर्न चाहने व्यापारिक संघसंस्थाको सहयोगमा स्रोत व्यवस्थापन गरिने प्रजापतिले जानकारी दिनुभयो ।

फेस्टिबलमा स्थानीय महिला तथा आमा समूहलगायतका संघसंस्था र नेवारी रेष्टुरेन्टले स्टल राख्ने र व्यवसायीहरूको लगानीको सुनिश्चित गर्न विभिन्न संघसंस्थालाई करिव ४ लाख रुपैया भन्दा बढीको बिक्रि कुपनको बुकिङ गराउने व्यवस्था गरिएको आयोजक मध्यपुर पर्यटन विकास समितिका उपाध्यक्ष कविदास श्रेष्ठले बताउनुभयो ।

पर्यटनलाई.....

घरेलु उत्पादन नै प्रमुख हो । पर्यटन क्षेत्रको विकास विना अबको आर्थिक रूपान्तरणको पाटो सबल बन्न सक्ने अवस्था देखिँदैन तर पनि बागमती प्रदेश भित्रका सम्पदाको अवस्था बेहाल छ । यिनको संरक्षण र प्रवर्दन गरी आर्थिक रूपान्तरणमा भूमिका निर्वाह गर्न बागमती प्रदेश सभाको भूमिका अबै मजबुत हुनुपर्छ,” उनले भने ।

उनले भक्तपुरकै गौरवका पुरातात्विक सम्पदाहरू भक्तपुर दरबार स्क्वायर, न्यातपोल, चाँगुनारायण मन्दिर, नगरकोट, त्रिशुलडाँडा, बौद्ध धर्मको सबै भन्दा पवित्र स्थान मिलारेप्पा अर्थात् महामञ्जुश्री, नगरकोटको रत्नचुडेश्वर महादेव पोखरी, ताथलीको गढी, भक्तपुरका विभिन्न स्थानमा रहेका चट्टान अभिलेखहरू, ध्याम्पेडाँडा, धार्मिक पर्यटकीय स्थल, सूर्यविनायक मन्दिर, डोलेश्वर मन्दिरलगायत भक्तपुरका दुई दर्जन भन्दा बढी प्राकृतिक तथा पुरातात्विक स्थानहरूको प्रचार प्रसारको अभाव रहेको बताए ।

उक्त स्थानहरूको प्रचार प्रसार तथा आवश्यक भौतिक संरचनाहरूको निर्माण गर्न सके प्रदेशमा धार्मिक तथा अन्य पर्यटनको विकास गर्न सकिनेमा जोड दिँदै उनले प्रदेश भित्रका अन्य धार्मिक एवं सांस्कृतिक स्थानहरूको अध्ययन गरी प्रचार प्रसार गर्नुपर्ने बताए ।

उनले प्रदेशको अर्को उत्पादनको क्षेत्र कृषि भएपनि समयमा मल, बिउविजन पाउन नसक्नु किसानहरूको दुर्भाग्य भएको बताउँदै बिउविजन तथा मलखाद सहज र सरल रुपमा उपलब्ध गराउन सरकारलाई ध्यानाकर्षण गराए । उनले लामो समयदेखि किसानलाई अति आवश्यक रहेको मल र गुणस्तरीय बिउविजन समयमा उपलब्ध नहुँदा उत्पादकत्व घट्दो रहेको भन्दै चिन्ता व्यक्त गरे । अधिल्लो वर्ष देशैभरी महामारीका रूपमा रहेको लम्की स्किन र अन्य सरुवा रोगका कारण भएका चौपायाको क्षतिबाट किसानले पशु विमाको रकम

पाउन नसक्नु दुःखद भएको बताए । “बागमती सरकार किसानको मर्म बुझ्न भन्दा बेखबर भएर बस्यो । किसान भारतमा जस्तै आत्महत्या गर्ने अवस्थामा पुग्दा समेत सरकार बेखबर छ । आगामी दिनमा त्यस्तो समस्या आउन नदिन र पूर्व तयारी अवस्थामा रहन र किसानको पक्षमा उभिन सरकार तयार भएर बस्नुपर्नेमा उनले जोड दिए ।

व ा ग म त ी प्रदेश कार्यालयमा दर्ता भएका सहकारीहरू सबै भन्दा बढी समस्याग्रस्त रहेको देखिएको बताउँदै उनले सरकारले सहकारीको समस्या समाधानमा ध्यान नदिएको आरोप लगाए । “समस्याग्रस्त सहकारी धेरै बागमती प्रदेशमा छ । त्यसमा पनि सङ्घीय राजधानी रहेका तीन जिल्लाका सहकारी बढी छन । सङ्घीय सरकारले फारो टार्ने निर्णय गरेको छ । सङ्घीय सरकारले जुन पाँच लाखसम्मको बचत उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको छ, यो केवल अलमलाउने खालको निर्णय मात्र देखिन्छ । यसतर्फ बागमती प्रदेश सरकारको भूमिका किन देख्न पाईएको छैन,” उनले भने ।

उनले वर्षा मौसमको शुरुवातसँगै मेलम्ची सबैको चासोको विषय बनेको बताउँदै भक्तपुरको खानेपानी समस्या सम्बोधन गर्न बागमती सरकारको तयारी के छ, भनी प्रश्न गरे । उनले सरकारको नीति तथा कार्यक्रमले बागमती प्रदेशमा रहेको विकासका योजनाहरूले पूर्णता पाउने सङ्केत नदेखिएको भन्दै विनियोजित बजेट कार्यान्वयन गराउने कार्यालयहरूको ढिलासुस्ती, गैरजिम्मेवारीपन र भन्कटिलो व्यवस्थाका कारण धेरै विकास बजेट कार्यान्वयन हुन नसकेको बताए ।

चालु विकासका कामहरूमा देखिएको लापरवाहीलाई नियन्त्रण गर्ने खालका योजना नभई कागजमै सीमित गरिने खालको बजेट विनियोजनले विकासको सम्भावना कम देखिएको उनले बताए । उनले बागमती प्रदेशमा रहेको विकास सर्वसाधारणको पहुँचमा अबै पर्न नसकेको बताउँदै यसतर्फ बागमती सरकारको ध्यानाकर्षण गराए ।

अभिमुखीकरणमा प्रत्येक दिन नगरका तीन/तीन वटा वडाका ६७ जना स्वयंसेवकहरूलाई अभिमुखिकरण गर्ने र राष्ट्रिय प्रणालीमा प्रविष्ट गराउने कार्य गरिएको चाँगुनारायण नगरपालिका विपद् व्यवस्थापन इकाईका प्रमुख दिनेश थापाले जानकारी दिएका छन् । राष्ट्रिय प्रणालीमा प्रविष्ट भएपछि स्वयंसेवकहरु आफ्नै स्थानीय तहलगायत देशका विभिन्न स्थानमा विषयगत स्वयंसेवकको रुपमा कार्य गर्ने अवसर पनि प्राप्त हुनेछ ।

विपद्को जोखिमन्यूनीकरण तथा विपद् प्रतिकार्यका लागि स्वयंसेवकहरूको परिचालनका लागि सहयोगी हुने भएकोले राष्ट्रिय प्रणालीमा जोड्नु परेको चाँगुनारायण नगरपालिकाका प्रमुख जीवन खत्रीले बताए । उनले नगरपालिकाले विपद् व्यवस्थापन स्वयंसेवकको सीप तथा ज्ञान अभिवृद्धिको लागि आधारभूत खोज उद्धार र प्राथमिक उपचारको प्रशिक्षण सञ्चालन गरिसकेको र निकट भविष्यमा विपद् व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित थप प्रशिक्षण र कृत्रिम घटनाका अभ्यासहरु पनि सञ्चालन गरिने बताए ।

नगरपालिकाको प्रस्ताव अनुसार बागमती प्रदेश, आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयद्वारा स्थानीय तहमा विपद् व्यवस्थापन स्वयंसेवक तयारी र परिचालनको लागि चाँगुनारायण नगरपालिकालाई बजेट निकासा गरेको नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत शिव प्रसाद हुमागाँइले बताए । नगरपालिकाको तालिममहल हेलमेटडाँडामा सञ्चालित अभिमुखिकरण कार्यक्रममा नगरपालिका विपद् व्यवस्थापन इकाईका प्रमुख दिनेश थापा, आइसेट नेपालका कार्यक्रम संयोजक केशव कुमार मलाशी, फिल्ड अधिकृत भरत हुंगाना, प्रशिक्षकहरु शिवराम गौतम, राजकुमार लम्सालले सहजीकरण गरेको थियो ।

राप्रपा....

नयाँजु श्रेष्ठ, राजेन्द्र गारु, कान्छा मोहन रोक्का, रमा थापा, रामेश्वर पोखरेल, दिनेशकुमार व्यान्जु, देवीमाया आचार्य, श्रीजना फम्बो निर्वाचित भएका छन । यसैगरी रामभक्त पक्का, धन सिल्वकार, नविन पाण्डे, दिपक, खड्का, प्रविण कार्की, कमलदिप थापा, भक्तराज खत्री, माया नेपाली, राजकुमार माकाजु र राधिका रानाभाट पनि सदस्यमा निर्वाचित भएका छन ।

राप्रपाको विधान अनुसार जिल्ला समितिका अन्य पदाधिकारीहरु जिल्ला समितिको पहिलो बैठकले तोक्ने छन । ३१ सदस्यीय जिल्ला समितिका ६ सदस्य जिल्ला समितिले मनोनित गर्नेछन ।

प्रत्येक सोमबार भक्तपुरबाट प्रकाशित हुने

स्टार एक्सप्रेस

साप्ताहिक

खोजी खोजी पढौं ।

